

Akademický rok 2020/2021

Diplomová práce – posudek oponentky

Jméno a příjmení studentky: Barbora Kašubová

Název práce: Tíseň

Slovní hodnocení:

“Akci či instalaci musíme sice také uvidět, ale to, o co jde, se neodehrává nutně skrze oči. Stačí být jednou svědkem.”¹

Instalace Barbory Kašubové je svým způsobem totálním zážitkem.

Autorka vytvořila stísnující prostředí, kde je divák či divačka sám či sama v úzkém trojhranném zrcadlovém prostoru. Prostor je určen pro jednu osobu.

Audio je zvukovou kompozicí, složenou z osobních výpovědí Barbořiných přátel a známých, kteří hovoří o svých privátních obavách a úzkostech. Popisují děsivé představy, fobie, zkrátka navozují pocit ohrožení. Hlasy se časem začínají kupit přes sebe, slova ztrácejí význam, vznikají souzvučky, rytmy, hlasové melodie. Procházka na dno strachu skýtá možnost jeho transformace.

Tělesnost tedy performativita diplomové práce je dána tělem, které do instalace vstupuje.

Barbora zde osobně neperformuje, ale určitou performativitu vytváří. Pomocí audiovizuální instalace navozuje diváctvu tělesný stav úzkosti. Instalace je tedy formou akce.

¹ KOVANDA, Jiří, HAVRÁNEK, Vít, ed. *Jiří Kovanda 2005-1976: akce a instalace* [online]. Praha:

Tranzit, 2006 [cit. 2021-5-11]. ISBN 80-903452-2-0. Dostupné z:

<https://ndk.cz/view/uuid:82a8b390-cefd-11e5-ab98-005056827e52?page=uuid:70e14ba0-eff4-11e5-87ba-5ef3fc9bb22f>

Zrcadlení je vytvořeno pomocí zrcadlové folie, autorka nechává odraz světa rozmazaný. Nechce, aby byla vnímající osoba příliš vedena zrakem, ale aby vstoupila do sebe a setkala se zde se svým stínem, tedy s negativní emocí strachu.

Barbora navazuje na práci Yayoi Kusamy Infinity Mirror Rooms, výsledná instalace záměrně působí psychedelicky.

Kašubová hovoří v průvodním textu o zhmotnění úzkosti a pocitu beznaděje. Zajímaly mne její motivace k takovému uměleckému dílu. V textu nám odpovídá takto:

Proč je důležité bavit se o strachu? Strach patří neodmyslitelně k našemu životu, vždy tu byl a bude. Vytěsnili jsme jej s představou, že není a neexistuje. Tím, že jsme jej vytěsnili, tak nás nevědomky ovládá. Během pandemie to všechno vyplynulo na povrch. Všechny ty potlačované pocity se v nás mnohonásobně zvětšili. Už to nešlo potlačovat, nešlo ten strach nevnímat, pohltilo nás to. Bojíme se.

Svou prací vystavuji a sdílím. Sdílením a navozením strachu, úzkosti či fobie, usiluji o jejich odstoupení a uchopení, je zde možné překonání těchto pocitů. Audio, které jsem vytvořila nám přináší až transcendentální moment. Z původních výpovědí jsem vytvořila něco za tím, skladbu, která by nám měla pomoci přijmout, slyšet, vidět a chápat věci jinak. Měli bychom být v kontaktu s naším strachem, tyto temné stránky k nám patří, jsou v každém z nás, utváří nás, pakliže je přijmeme dokážeme je také překonat.

Barbora Kašubová tedy ve své práci usiluje o určitý terapeutický moment, prožitek osobního stínu za účelem jeho transformace. Léčebný moment třebaže v psychoterapeutickém smyslu považuji v současném umění za podstatný. Témata jako je léčení, sdílení a péče jsou velmi současná. Barbora svou instalací vlastně kopíruje pandemickou lock-downovou situaci. Podává ji však jako možnost vědomého zprostředkování vlastního prožitku strachu, jako cestu k určité zásobě osobní síly, která většinou zůstává v člověku neodhalená.

Jedině pokud se dokážeme se svým strachem konfrontovat, může se tento transformovat v něco pozitivního. Můžeme najít nadhled například skrze uvažování v širším sociokulturním kontextu a pokusit se svět proměnit na příjemnější místo, kde nebude tolik důvodů strachu propadat.

Otázky k rozpravě:

Uvažujete nad prevencí pocitu strachu?

Uvažujete nad socio-kulturním kontextem tématu tísně?

V čem spatřujete přínos kontaktu diváctva s temnou stránkou osobnosti?

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

A

Posudek vypracovala:

Mgr et MgA Darina Alster

Datum:

17.8.2021

(Podpis oponentky)